

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Природничо-географічний факультет
Кафедра хімії, екології та методики їх навчання

РОБОЧА ПРОГРАМА

ОК16 ВИРОБНИЧА (ПЕДАГОГІЧНА) ПРАКТИКА

Галузь знань _____ 01 Освіта/Педагогіка _____
Спеціальність _____ 014.06 Середня освіта (Хімія) _____
Освітньо-професійна програма Середня освіта (Хімія) _____
другого (магістерського) рівня вищої освіти

Європейська кредитно-трансферна
система організації
навчального процесу

Розробники програми:

Горбатюк Н. М., кандидат педагогічних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри хімії, екології та методики їх навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Миколайко В. П., доктор сільськогосподарських наук, професор, декан природничо-географічного факультету Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Дзюбенко І.А., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри виховних технологій та педагогічної творчості Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Небикова Т. А., викладач кафедри біології та методики її навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, Відмінник освіти України, вчитель біології і екології Уманського ліцею № 1 Уманської міської ради Черкаської області кваліфікаційна категорія «вчитель вищої кваліфікаційної категорії», педагогічне звання «вчитель-методист».

Робоча програма практики розглянута і схвалена на засіданні кафедри хімії, екології та методики їх навчання
Протокол №1 від «28» серпня 2023 року

В.о. завідувача кафедри хімії,

екології та методики їх навчання

Наталія ГОРБАТЮК

Ухвалена науково-методичною комісією природничо-географічного факультету
Протокол № 1 від «29» серпня 2023 року

Голова науково-методичної комісії

природничо-географічного факультету

Інна РОЖІ

ВСТУП

Практика є невід'ємною складовою професійної підготовки здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Хімія)» освітнього ступеня «Магістр». Вона сприяє творчому, цілеспрямованому та обґрунтованому поєднанню теоретичних знань, отриманих здобувачами вищої освіти, з практичними навичками та вміннями, які необхідні у професійній діяльності майбутнього вчителя хімії. Активне особистісне включення здобувачів у педагогічну практику забезпечує оволодіння ними методиками, прийомами, способами організації освітнього процесу у закладах загальної середньої освіти.

Програма розроблена згідно Закону України «Про освіту» (прийнятий від 05.09.2017 р., набрання чинності 28.09.2017 р.), «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України» (затверджений наказом МОН України від 08.04.1993 р. № 93 (зі змінами внесеними згідно з наказом Міністерства освіти України № 351 від 20.12.1994 р)), Положення «Про організацію освітнього процесу в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини» (затверджене на засіданні вченої ради Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини 25.10.2022 р.), «Положення про організацію практики в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини (денної та заочної форми навчання)» (затверджене на засіданні Вченої ради Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини 26.01.2021 р.) та інших нормативно-правових документів.

У робочій програмі визначено усі аспекти проведення та організації виробничої практики.

МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Метою виробничої (педагогічної) практики, що передбачена освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Хімія)» другого (магістерського) рівня вищої освіти є:

- оволодіння здобувачами вищої освіти сучасними методами, формами організації в галузі їх майбутньої професії;
- формування на базі здобутих в університеті знань, умінь, навичок, ключових та професійних компетентностей, що сприяють здійсненню професійної діяльності, прийняттю самостійних рішень під час виконання конкретної роботи в реальних умовах;
- оволодіння навичками виконання функціональних обов'язків вчителя хімії та класного керівника;
- вихованню потреби систематично навчатись, творчо застосовувати отримані знання в практичній діяльності.

Завданнями виробничої практики є:

- застосовувати компетентності набуті під час вивчення компонент освітньо-професійної програми «Середня освіта (Хімія)»;
- закріплювати та поглиблювати знання з компонент освітньої програми, використовуючи їх при плануванні, організації, здійсненні освітнього процесу та під час проведення психолого-педагогічних досліджень класного колективу;
- оволодівати навичками, вміннями, способами та методами організації освітнього процесу на основі компетентнісного, діяльнісного, дитиноцентрованого, особистісно-орієнтованого підходів;
- формувати у здобувачів вищої освіти на базі отриманих в університеті знань професійних навичок та вмінь для прийняття самостійних рішень під час професійної діяльності;
- набувати навичок здійснення професійної діяльності з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами) та використання здоров'язбережувальних технологій під час освітнього процесу;
- формувати навички відтворення базових знань з хімії, оцінювання нових відомостей та їх інтерпретації в контексті формування в учнів цілісної природничо-наукової картини світу.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

Навчально-методичне керівництво і проведення виробничої (педагогічної) практики, зв'язок з базами практики контролює гарант освітньо-професійної програми Середня освіта (Хімія) другого (магістерського) рівня вищої освіти

Навчально-методичне керівництво і виконання програм практик забезпечують кафедра хімії екології та методики їх навчання, кафедра виховних технологій та педагогічної творчості. Загальну організацію практики та контроль за її проведенням на факультеті здійснює керівник практики по природничо-географічному факультету.

Груповими керівниками та методистами з методики навчання хімії призначаються досвідчені викладачі кафедри хімії, екології та методики їх навчання, які безпосередньо працювали у закладах загальної середньої освіти.

Методистами з педагогіки та психології призначаються викладачі кафедри виховних технологій та педагогічної творчості.

Груповий керівник-методист від кафедри хімії, екології та методики їх навчання:

- перед початком практики забезпечує необхідною документацією з практики методистів, керівників баз практик, здобувачів вищої освіти;
- проводить інструктаж з техніки безпеки і охорони праці та контролює умови праці і побуту студентів;
- повідомляє здобувачів вищої освіти про порядок звітності з

практики;

- контролює виконання здобувачами вищої освіти правил внутрішнього трудового розпорядку на місці проходження практики, організовує облік відвідування бази практики здобувачами вищої освіти й методистами;

- допомагає здобувачам вищої освіти скласти індивідуальний план роботи на весь період практики, консультує з теми навчально-дослідної роботи;

- проводить засідання з академічною групою здобувачів вищої освіти щодо питань організації і проведення практики;

- раз на тиждень перевіряє щоденник спостережень, записує зауваження та поради щодо подальшої роботи здобувача вищої освіти, контролює ведення практикантами документації, затверджує індивідуальний план роботи;

- надає практикантам консультації щодо виконання програми практики;

- надає методичну допомогу в оформленні документації, у виконанні навчально-дослідної роботи (курсової, кваліфікаційної роботи, ІНДЗ тощо);

- визначає, разом з класним керівником, вчителем хімії теми уроків, занять, виховних заходів, які будуть проводитися практикантами;

- узгоджує плани-конспекти уроків, виховних заходів, занять;

- відвідує залікові виховні заходи, уроки, заняття, аналізує, оцінює їх;

- у разі необхідності проводить показові уроки, заняття, виховні предметні заходи чи їх фрагменти;

- перевіряє й аналізує документацію, подану здобувачем вищої освіти після закінчення практики; за результатами практики складає звіт і подає його керівнику практики по факультету;

- бере участь у факультетських настановчих і підсумкових конференціях з практики, нарадах на базі практики з питань організації і проведення практики;

- бере участь у проведенні загального підсумку з практики; разом з методистами, керівником практики по факультету оцінює роботу здобувача вищої освіти, виставляє у відомість та залікову книжку загальну оцінку з практики.

Методист від кафедри виховних технологій та педагогічної творчості:

- здійснює методичне керівництво виробничою (педагогічною) практикою здобувачів вищої освіти, консультує їх з актуальних питань навчання, виховання, професійної орієнтації учнів, роботи з батьками тощо;

- планує разом із класним керівником виховну роботу практикантів з учнями, консультує їх і забезпечує виконання завдань;

- відвідує уроки (вибірково, за потреби), позакласні заходи практикантів, надає методичну допомогу в їх підготовці й проведенні, разом з викладачем методики навчання хімії аналізує й оцінює проведені здобувачами вищої освіти уроки та інші види навчальних занять і позакласні заходи;

- надає допомогу здобувачам вищої освіти в організації індивідуальної роботи з учнями, у виконанні навчально-дослідної роботи;
- керує роботою здобувачів вищої освіти з вивчення особистості й колективу учнів, а також виконання інших завдань, передбачених програмою практики;
- бере участь у настановчій та підсумковій конференціях з практики, а також у нарадах з питань практики;
- бере участь у підведенні підсумків практики й оцінюванні її результатів;
- аналізує документацію, подану здобувачами вищої освіти, складає звіт і подає завідувачу кафедри виховних технологій та педагогічної творчості та гаранту освітньо-професійної програми Середня освіта (Хімія) звіт про підсумки практики із зауваженнями і пропозиціями щодо подальшого удосконалення її організації та проведення.

Здобувачі вищої освіти у період організації і проходження практики зобов'язані:

- за тиждень до початку практики пройти прослухати лекцію з охорони життя і безпеки, виробничої гігієни та санітарії;
- до початку практики одержати від групового керівника-методиста практики консультації щодо оформлення необхідних документів;
- своєчасно прибути на базу практики;
- у повному обсязі виконати всі завдання, передбачені програмою практики і вказівками її керівників;
- вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії;
- нести відповідальність за виконану роботу;
- приходити не пізніше як за 15 хв. до початку робочого дня;
- у випадку відсутності або запізнення повідомляти про це старосту, групового керівника, методиста, пояснювати причину відсутності або запізнення, надавати необхідні документи, що засвідчують відсутність (довідку про хворобу тощо);
- відвідувати консультації, методичні наради, які проводить керівник або методист з практики;
- у встановлений термін здавати звіт про виконання завдань практики.

Здобувачі вищої освіти мають право:

- звертатися до керівників практики університету, адміністрації баз практик з усіх питань, що виникають у процесі проходження здобувачами вищої освіти практики;
- користуватися матеріальною базою, бібліотекою, кабінетами та навчально-методичним забезпеченням, використовувати технічну, інформаційно-методичну та іншу документацію, необхідну для виконання

програми практики;

- вносити пропозиції щодо удосконалення організації практики;
- брати участь у роботі бази практики.

Особливості проведення практики

Назва практики	Семестр	Кількість тижнів	Кількість кредитів ECTS / годин
Виробнича практика	2	6	9 / 270

Базами виробничої (педагогічної) практики здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми Середня освіта (Хімія) є заклади загальної середньої освіти міста Умані, регіону, держави; заклади фахової передвищої освіти, що мають необхідні умови та відповідне кадрове забезпечення.

Практика є етапом практичної підготовки і організовується безпосередньо в установах, з якими завчасно укладені договори про проходження практики (<http://surl.li/qveh>).

Здобувачі вищої освіти мають право самостійно за угодженням з кафедрою хімії, екології та методики їх навчання, адміністрацією природничо-географічного факультету добирати для себе місце проходження практики і пропонувати його для використання. У цьому випадку здобувач вищої освіти повинен подати на їх розгляд клопотання від бази практики (Додаток А) за 2 тижні до проходження практики. Клопотання зберігається до завершення навчального року у керівника практик по природничо-географічному факультеті.

Особливості організації і проведення практики на заочній формі навчання:

- завдання практики, основні положення її організації, обов'язки керівників практики, методистів, здобувачів вищої освіти та тривалість практики визначені у даній робочій програмі і є обов'язковими при навчанні на заочній формі.
- виробнича практика планується для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання у відповідності до навчального плану денної форми навчання.
- проходження виробничої практики здобувачами вищої освіти на заочній формі відбувається у міжсесійний період.
- у період заліково-екзаменаційної сесії, що передує практиці для здобувачів вищої освіти на природничу географічному факультеті організовуються інструктивно-методична нарада з питань проходження практики, у якій беруть участь адміністрація або декан природничо-географічного факультету, керівник практики по факультету, груповий керівник практики та методисти.

Здобувачі вищої освіти заочної форми навчання, залежно від характеру практичної роботи, яку вони виконують, за наявності в них професійного досвіду, поділяються на дві групи:

а) до першої групи належать здобувачі вищої освіти, які працюють за обраним фахом. Документами, які свідчать про відповідність займаній посаді за фахом здобувача вищої освіти, є: витяг із трудової книжки (або ксерокопія трудової книжки, завірена керівником установи), довідка з місця роботи (якщо він працює за сумісництвом) та характеристика, в якій вказана рекомендована оцінка (за національною шкалою), засвідчені керівником закладу;

б) здобувачі вищої освіти, які не працюють за обраним фахом, проходять практику з відривом від виробництва у період, визначений навчальним планом, як правило, в м. Умані або за місцем проживання, або самостійно добирають для себе місце проходження практики, яке відповідає всім вимогам програми. До початку практики вони подають клопотання з бази практики. На цей час вони використовують відпустку за власний рахунок.

ОСВІТНІЙ РЕЗУЛЬТАТ ПРАКТИКИ

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми Середня освіта (Хімія) здобувачі вищої освіти повинні володіти програмними результатами навчання:

ПРН 2. Здійснювати планування освітнього процесу з хімії з урахуванням індивідуальних особливостей здобувачів вищої освіти, яке сприятиме розвитку їх пізнавальної діяльності та формуванню мотивації до навчання.

ПРН 3. Вміє проводити наукові дослідження в галузі теорії та методики навчання хімії, узагальнення одержаних результатів, впроваджувати їх в освітній процес, а також організовувати і проводити дослідну діяльність учнів в урочний і позаурочний час.

ПРН 4. Організовувати освітній процес з хімії на основі компетентнісного, діяльнісного, дитиноцентрованого, особистісно-орієнтованого, студентоцентрованого підходів, забезпечувати охорону життя та здоров'я здобувачів освіти.

ПРН 9. Уміти застосовувати методи і прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та інтегрувати зміст різних галузей в стандартних та нестандартних ситуаціях професійної діяльності.

ПРН 11. Уміти використовувати основні поняття та закони хімії, оцінювати нові відомості та інтерпретації в контексті формування у здобувачів освіти цілісної природничо-наукової картини світу.

ПРН 12. Уміти розв'язувати педагогічні ситуації під час навчання та у процесі професійної діяльності, що передбачає, зокрема, і застосування іноземної мови.

ПРН 13. Знати хімічні та фізико-хімічні методи аналізу й опису речовин, їх властивостей, явищ, процесів та систем.

ПРН 14. Володіти методиками психолого-педагогічної діагностики

розвитку учнів, методами освітньо-виховної роботи в соціумі, способами організації просвітницької, профілактичної роботи та використовувати результати у науково-дослідницькій діяльності.

ПРН 16. Уміти застосовувати знання сучасних підходів і принципів безперервної хімічної освіти та освіти в інтересах сталого розвитку, до їх використання в професійній і соціальній діяльності.

ЗМІСТ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Змістовий модуль	Зміст діяльності	Вид діяльності здобувачів освіти	Результат
І. Організаційна робота	Організаційна діяльність здобувача вищої освіти - практиканта	Розробка індивідуального плану роботи здобувача вищої освіти-практиканта. Ознайомлення з правилами техніки безпеки під час проходження виробничої (педагогічної) практики. Ведення щоденника практики. Оформлення конспектів проведених уроків/занять (не менше 4 уроків/занять). Оформлення протоколів аналізу двох уроків, проведених вчителями і двох протоколів самоаналізу уроку. Оформлення планів-конспектів позакласних заходів (2 заходи) та батьківських зборів. Підготовка та організація проведення психолого-педагогічного дослідження, оформлення характеристики на класний колектив. Оформлення і ведення	Вміння: здійснювати планування та організацію власної педагогічної діяльності; оформляти документацію згідно вимог; представляти результати роботи

		<p>документації щодо результатів педагогічної практики.</p> <p>Підготовка звіту про результати практики.</p>	
<p>II. Навчальна робота</p>	<p>Освітня діяльність здобувача вищої освіти-практиканта у закладах, що забезпечують загальну середню освіту</p>	<p>Планування власної освітньої діяльності, підготовка до уроків/занять.</p> <p>Складання планів-конспектів уроків/занять.</p> <p>Підбір та використання інноваційних, інформаційно-комунікативних технологій навчання в освітньому процесі занять.</p> <p>Підбір та використання методів, прийомів та засобів навчання під час вивчення хімії.</p> <p>Проведення уроків/занять за розкладом закладу освіти.</p> <p>Відвідування уроків/занять у класі/групі за якою закріплений здобувач вищої освіти-практикант.</p>	<p>Вміння:</p> <p>планувати уроки/заняття, проводити та аналізувати їх;</p> <p>використовувати інноваційні освітні технології;</p> <p>організовувати педагогічне діалогічне спілкування.</p>
<p>III. Методична робота</p>	<p>Методична діяльність здобувача вищої освіти-практиканта</p>	<p>Ознайомлення з особливостями функціонування бази практики.</p> <p>Ознайомлення зі змістом та особливостями організації освітнього процесу з хімії.</p> <p>Ознайомлення з навчально-методичним забезпеченням</p>	<p>Вміння:</p> <p>аналізувати й оцінювати традиційні форми і методи навчання біології і екології, хімії;</p> <p>розробляти дидактичний матеріал для забезпечення освітнього</p>

		<p>навчальної дисципліни, що є у закладі освіти та можливостями його використання.</p> <p>Складання календарно-тематичного плану і планів окремих уроків/занять, завдань для поточного оцінювання тощо.</p> <p>Здійснення аналізу уроків/занять учителів, самоаналізу.</p>	<p>процесу;</p> <p>аналізувати (самоаналізувати) та оцінювати (самооцінювати) якість проведення уроків/занять.</p>
<p>IV. Науково-дослідницька робота*</p>	<p>Виконання індивідуальних дослідницьких завдань кафедри хімії, екології та методики їх навчання відповідно до теми кваліфікаційної роботи здобувача вищої освіти.</p>	<p>Здійснення аналізу: навчальної програми для закладів загальної середньої освіти «Хімія 10-11 класи» та визначення можливостей використання матеріалів дослідження в освітньому процесі.</p> <p>Розробка прийомів/способів використання результатів під час вивчення хімії.</p> <p>Розробка плану конспекту уроку/заходу, де демонструються результати використання результатів кваліфікаційного дослідження здобувача вищої освіти.</p>	<p>Вміння: працювати з науковими джерелами; проєтувати моделі уроків/занять на підставі результатів наукових досліджень в освіті; використовувати сучасні інформаційно-цифрові та комунікативні технології при спілкуванні, обміні інформацією, зборі, аналізі, обробці, інтерпретації даних.</p>
<p>V. Виховна робота</p>	<p>Ціннісно-орієнтаційна (виховна) діяльність здобувача вищої освіти - практиканта</p>	<p>Ознайомлення з організацією виховної роботи у закладі освіти. з планом виховної роботи класу/групи.</p> <p>Виконання обов'язків помічника класного</p>	<p>Вміння: здійснювати різні види педагогічної комунікації; обирати та конструювати зміст, форми,</p>

		керівника. Організація і проведення годин спілкування, бесід щодо формування системи ставлень школярів тощо. Розробка та проведення позакласного заходу з хімії. Відвідування годин спілкування класного керівника. Розробка плану-конспекту батьківських зборів. Проведення психолого-педагогічного спостереження за класним колективом.	методи і засоби виховної і позакласної роботи; здійснювати аналіз психолого-педагогічних досліджень, скласти характеристику на клас/групу; здійснювати планування проведення батьківських зборів.
--	--	--	---

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Під час проходження виробничої (педагогічної) практики здобувачі вищої освіти виконують індивідуальне завдання, зміст якого розробляється груповим керівником практики і керівником кваліфікаційної роботи та видається кожному здобувачеві вищої освіти. Індивідуальне завдання повинно відповідати тематиці кваліфікаційної роботи та розкривати можливості використання результатів досліджень у освітньому процесі закладів освіти, що забезпечують загальну середню освіту.

Під час роботи над індивідуальним завданням здобувачі освіти здійснюють такі види діяльності:

- ознайомлення та вивчення загальних вимог до кваліфікаційної роботи (<https://bit.ly/3wAePPE>);
- аналіз стану наукового дослідження вибраної тематики і визначення ступеня наукової новизни вирішення проблеми;
- аналіз інформаційних джерел з теми наукового дослідження;
- виконання науково-дослідницького завдання, реєстрація результатів дослідження для їх наступного опрацювання.

ВИМОГИ ДО ЗВІТУ ПРО ПРАКТИКУ

Звітна документація з практики подається керівнику практики від кафедри хімії, екології та методики їх навчання в папці з файлами упродовж трьох днів після закінчення практики.

Для захисту виробничої (педагогічної) практика необхідно надати звітну документацію:

- щоденник (Додаток Б);
- характеристика на здобувача освіти, що завірена підписом керівника бази практики з печаткою (Додаток В);
- результати виконання індивідуального завдання;
- опис бази практики;
- розробки планів-конспектів уроків/занять, годин спілкування, позаурочних заходів з хімії;
- протоколи аналізу та самоаналізу уроків;
- характеристика на клас.
- звіт про проходження практики (Додаток Г, Додаток Д). Письмовий звіт про проходження практики здобувач складає на підставі записів щоденника. Матеріали до звіту здобувач готує щоденно протягом практики, а його безпосереднє оформлення здійснює протягом останнього тижня практики.

Звіт має містити відомості про виконання здобувачами вищої освіти усіх розділів програми практики та індивідуального завдання, висновки та ін.

Виробнича (педагогічна) практика завершується екзаменом, що проходить у формі звітної конференції. Звітна конференція із захисту практики відбувається у присутності комісії, яка призначається розпорядженням декана, до складу якої входять керівники практики, викладачі кафедр.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЩО ПРИСВОЮЮТЬСЯ ЗДОБУВАЧАМ ВИЩОЇ ОСВІТИ

№ п/п	Зміст роботи, що виконана здобувачем освіти	Кількість балів
1.	Оцінка за виконання конкретних завдань під час проходження практики	Максимально 70, з них:
1.1	Ознайомлення з особливостями функціонування бази практики, зі змістом та особливостями організації освітнього процесу з хімії, із навчально-методичним забезпеченням навчальної дисципліни, що є у закладі освіти та можливостями його використання, з організацією виховної роботи у закладі освіти (результат – опис бази практики)	Максимально 10
	<ul style="list-style-type: none"> • самостійно виконано всі завдання у повному обсязі; 	9-10
	<ul style="list-style-type: none"> • виконано всі завдання у повному обсязі, однак здобувач освіти отримував консультацію методиста щодо виконання деяких з них; 	7-8
	<ul style="list-style-type: none"> • всі завдання виконано з використанням 	5-6

	<p>консультацій методиста;</p> <ul style="list-style-type: none"> • всі завдання виконано з під керівництвом методиста; • завдання виконано частково. 	<p>3-4</p> <p>1-2</p>
1.2	<p>Здійснення планування освітнього процесу з хімії на період проходження практики (відповідно до програми та календарно-тематичного плану вчителя), організація, підготовка, вибір методів, прийомів, засобів навчання та проведення уроків хімії (результат: календарно-тематичне планування, плани-конспекти уроків (не менше 4 уроків) та проведення уроків згідно розкладу закладу загальної середньої освіти)</p> <ul style="list-style-type: none"> • самостійно виконано всі завдання у повному обсязі; проведено уроки з раціональним і ефективним використанням методів, прийомів та засобів навчання та демонстрацією високого рівня володіння знань з хімії; • виконано всі завдання у повному обсязі, однак здобувач освіти отримувач консультацію методиста щодо виконання деяких з них; проведено уроки з раціональним і ефективним використанням методів, прийомів та засобів навчання та демонстрацією достатнього рівня володіння знань з хімії; • всі завдання виконано з використанням консультацій методиста; проведено уроки, здобувач вищої освіти доцільно використовував методи, прийоми та засоби навчання та демонстрував достатній рівень володіння знань з хімії; • всі завдання виконано з під керівництвом методиста; проведено уроки, здобувач вищої освіти не завжди ефективно застосовував методи, прийоми та засоби навчання та демонстрував середній рівень володіння знань з хімії; • завдання виконано фрагментарно; здобувач освіти під час проведення уроків вів себе не впевнено, допускав помилки при висвітленні інформації уроку. 	<p>Максимально 20</p> <p>17-20</p> <p>13-16</p> <p>9-12</p> <p>5-8</p> <p>1-4</p>
1.3	Здійснення аналізу та самоаналізу уроків	Максимально 10

	<p>(результат: протоколи аналізу двох уроків, проведених вчителем і двох протоколів самоаналізу уроку)</p> <ul style="list-style-type: none"> • самостійно виконано всі завдання у повному обсязі; висновки до робіт правильні, аргументовані; • виконано всі завдання у повному обсязі, однак здобувач освіти отримувач консультацію методиста щодо виконання деяких з них; висновки правильні, частково аргументовані; • всі завдання виконано з використанням консультацій методиста; висновки правильні, але відсутня аргументація до більшості з них; • всі завдання виконано з під керівництвом методиста; висновки частково правильні, відсутня аргументація до більшості з них; • завдання виконано фрагментарно; є елементарний висновок до роботи. 	<p>9-10</p> <p>7-8</p> <p>5-6</p> <p>3-4</p> <p>1-2</p>
1.4	<p>Організація, підготовка, вибір методик та проведення психолого-педагогічного дослідження класного колективу (результат – характеристика на класний колектив)</p> <ul style="list-style-type: none"> • самостійно виконано всі завдання у повному обсязі; висновки до робіт правильні, аргументовані; • виконано всі завдання у повному обсязі, однак здобувач освіти отримувач консультацію методиста щодо виконання деяких з них; висновки правильні, частково аргументовані; • всі завдання виконано з використанням консультацій методиста; висновки правильні, але відсутня аргументація до більшості з них; • всі завдання виконано з під керівництвом методиста; висновки частково правильні, відсутня аргументація до більшості з них; • завдання виконано фрагментарно; є елементарний висновок до роботи. 	<p>Максимально 10</p> <p>9-10</p> <p>7-8</p> <p>5-6</p> <p>3-4</p> <p>1-2</p>
1.5	<p>Організація і проведення годин спілкування, бесід щодо формування системи ставлень школярів, розробка та проведення позакласного заходу з хімії,</p>	<p>Максимально 20</p>

	<p>розробка плану-конспекту батьківських зборів (результат: плани-конспекти годин спілкування (2 заняття) та позакласного заходу з хімії (1 заняття) та їх проведення)</p> <ul style="list-style-type: none"> • самостійно виконано всі завдання у повному обсязі; проведено години спілкування та позакласний захід з хімії з раціональним і ефективним використанням методів, прийомів та демонстрацією високого рівня володіння знань з педагогіки та психології; • виконано всі завдання у повному обсязі, однак здобувач освіти отримувач консультацію методиста щодо виконання деяких з них; проведено години спілкування та позакласний захід з хімії з раціональним і ефективним використанням методів, прийомів та демонстрацією достатнього рівня володіння знань з педагогіки та психології; • всі завдання виконано з використанням консультацій методиста; проведено години спілкування та позакласний захід з хімії, здобувач вищої освіти доцільно використовував методи, прийоми та демонстрував достатній рівень володіння знань з педагогіки та психології; • всі завдання виконано з під керівництвом методиста; проведено години спілкування та позакласний захід з хімії, здобувач вищої освіти не завжди вдало застосовував методи, прийоми та демонстрував середній рівень володіння знань з педагогіки та психології; • завдання виконано фрагментарно; здобувач освіти під час проведення години спілкування та позакласного заходу з хімії вів себе не впевнено, допускав помилки при висвітленні інформації. 	<p>17-20</p> <p>13-16</p> <p>9-12</p> <p>5-8</p> <p>1-4</p>
2.	<p>Оцінка виконання індивідуального завдання</p> <ul style="list-style-type: none"> • тема розкрита у повному обсязі, здобувач освіти на високому рівні демонструє уміння аналізувати, порівнювати, систематизувати, узагальнювати інформацію; • тема розкрита, здобувач освіти демонструє 	<p>Максимально 10</p> <p>9-10</p> <p>6-8</p>

	<p>уміння аналізувати, порівнювати, систематизувати, узагальнювати інформацію, допускає незначні помилки;</p> <ul style="list-style-type: none"> • тема розкрита частково, здобувач освіти на здійснює помилки при аналізі, порівнянні, узагальненні інформації; • тема розкрита менше ніж на 50%, здобувач освіти допускає помилки. 	<p>4-5</p> <p>1-3</p>
3.	<p>Формування та оформлення звітної документації (враховується правильність і акуратність оформлення щоденника практики, ведення робочих записів, технічне оформлення загального звіту)</p> <ul style="list-style-type: none"> • відповідно до вимог оформлена звітна документація; • звітна документація оформлена згідно вимог з незначними помилками; • звітна документація оформлена з недотриманням вимог; • звітна документація оформлена з помилками. 	<p>Максимально 10</p> <p>10</p> <p>7-9</p> <p>4-6</p> <p>1-3</p>
4.	<p>Захист виробничої практики:</p> <ul style="list-style-type: none"> • демонструє високий рівень володіння професійними компетентностями вчителя закладу загальної середньої освіти; відповідь здобувача освіти на питання членів комісії вичерпна з використанням прикладів; • демонструє достатній рівень володіння професійними компетентностями вчителя закладу загальної середньої освіти; під час захисту здобувач вищої освіти правильно відповідає на запитання членів комісії; • демонструє середній рівень володіння професійними компетентностями вчителя закладу загальної середньої освіти; під час захисту здобувач вищої освіти відповідає на запитання членів комісії неточно, допускає помилки; • демонструє фрагментарне володіння професійними компетентностями вчителя закладу загальної середньої освіти; під час захисту здобувач вищої освіти не дає задовільної відповіді на запитання членів комісії. 	<p>Максимально 10</p> <p>10</p> <p>7-9</p> <p>4-6</p> <p>1-3</p>
Всього		Максимально 100

Шкала оцінювання:

Відсотки підсумкової оцінки	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS
	прописом	цифрою	
90-100	відмінно	5	A
82-89	дуже добре	4	B
75-81	добре	4	C
69-74	посередньо	3	D
60-68	задовільно	3	E
35-59	незадовільно	2	Fx
0-34	незадовільно	2	F

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

90 – 100 балів – А («відмінно») ставиться в тому випадку, коли: робота за програмою практики здійснена практикантом на високому рівні; практикант проявив себе як організований, сумлінний, творчий під час виконання різних видів роботи, знає і вміє застосовувати у практичній діяльності сучасні технології і нові інформаційні засоби, користується повагою та авторитетом серед колективу бази практики, методистів, керівників практики; здав у визначений термін документацію, оформлену на високому рівні.

82 – 89 балів – В («дуже добре») ставиться в тому випадку, коли: робота за програмою практики здійснена практикантом на достатньому рівні; були допущені незначні помилки у період проходження практики, але були самостійно виправлені; практикант не допускав недисциплінованості, байдужості, шаблонності на всіх ділянках роботи; про його діяльність добре відзивалися в колективі, в якому він перебував у період проходження практики; подав у визначений термін правильно оформлену документацію.

75 – 81 балів – С («добре») ставиться в тому випадку, коли робота за програмою практики проведена на достатньому рівні; практикант допускав незначні помилки при виконанні завдань практики, проте не завжди міг самостійно їх виправити або пояснити у процесі аналізу, у ході практики був дисциплінованим, виконавчим, самостійним, критичним на всіх ділянках роботи, одержав добрі відгуки колективу бази практики, методистів, керівника; подав вчасно документацію, у яку можуть бути внесені незначні доповнення і виправлення за вказівкою групового керівника практики.

69 – 74 балів – D («посередньо») ставиться в тому випадку, коли робота за програмою практики проведена на задовільному рівні, здобувач вищої освіти проявив себе як організований, дисциплінований, але недостатньо самостійний та ініціативний, загальна характеристика діяльності практиканта у період проходження практики одержала позитивні відгуки, із невеликим запізненням подав документацію.

60 – 68 балів – Е («задовільно») ставиться здобувачу вищої освіти в тому випадку, коли: робота проведена на задовільному рівні; проявив себе як недостатньо організований і дисциплінований, безініціативний; загальна характеристика діяльності здобувача з боку керівників практики – «задовільна»; подав невчасно документацію, яка потребує доповнень і виправлень.

35 – 59 балів – Fx («незадовільно»). Відсутня систематичність у роботі практиканта. Роботу, передбачену програмою з практики, виконав на низькому професійному рівні, допускав помилки, пов'язані зі знанням теоретичного матеріалу та виконанням практичних завдань. Отримав негативний відгук про роботу чи незадовільну оцінку при складанні заліку за практику, але за певних умов може повторно пройти практику і отримати позитивну оцінку. Подав документацію з великим запізненням, допустив значні помилки в її оформленні.

0 – 34 балів – F («незадовільно»). Практикант не виконав програми практики і отримав незадовільну оцінку при складанні заліку за практику.

ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

Проходження здобувачами вищої освіти виробничої (педагогічної) практики завершується звітом про виконання програми та індивідуального завдання. Загальна форма звітності здобувача вищої освіти за практику – це подання письмового звіту, підписаного здобувачем, методистами та керівником практики. Письмовий звіт разом з іншими документами (щоденник; опис бази практики; розробки планів-конспектів уроків/занять, годин спілкування, позаурочних заходів з хімії; протоколи аналізу та самоаналізу уроків; характеристика на клас; індивідуальне завдання; характеристика на здобувача вищої освіти) подається керівникам практики від кафедри хімії, екології та методики їх навчання протягом 3 днів після закінчення практики.

Після перевірки поданого звіту та звітної документації за умови позитивної оцінки груповим керівником практики та методистами, зафіксованої у відповідному висновку, здобувач вищої освіти допускається до захисту практики.

Захист практики відбувається на підсумковій конференції (**у офлайн / онлайн / змішаній формі**) у присутності комісії, яка призначається розпорядженням декана природничо-географічного факультету, до складу входять керівники та методисти практики від закладу вищої освіти і, за можливості, від баз практики, викладачі кафедри.

Захист виробничої (педагогічної) практики відбувається в формі короткої доповіді здобувача вищої освіти, керівника, з наступним обговоренням комісії. Оцінювання практики здобувачів вищої освіти відбувається згідно шкали оцінювання ECTS. Оцінювання практики здобувачів вищої освіти відбувається згідно критеріїв.

Оцінка за практику визначається з урахуванням своєчасності подання здобувачем необхідної документації з практики, якості підготовленого звіту, повноти виконання завдань практики.

Оцінка за практику вноситься до заліково-екзаменаційної відомості, залікової книжки здобувача вищої освіти за підписом групового керівника після перевірки

робочої документації всіма методистами за наявності їх підписів на титульній сторінці робочої документації. Оцінка за практику враховується при визначенні стипендії разом з оцінками за результатами підсумкового семестрового контролю.

Несвоєчасне подання звіту про пройдену практику, щоденника та характеристики, а також одержання незадовільної оцінки за результатами захисту звіту, має наслідки, передбачені «Положенням про організацію освітнього процесу в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини»
<https://udpu.edu.ua/document>

СПИСОК ІНФОРМАЦІЙНИХ ДЖЕРЕЛ

Хімії:

1. Блажко О. А. Загальна методика навчання хімії : навч. посіб. для студ. хім. спец. вищих пед. навч. закл. Вінниця : Едельвейс і К, 2008. 241 с.
2. Блажко О. А. Методика навчання хімії у старшій профільній школі. Вінниця, 2014. 163 с.
3. Буринська Н.М. Викладання хімії у 10-11 класах загальноосвітньої. Київ ; Ірпінь : ВТФ -Перун, 2000. 144 с.
4. Методика викладання шкільного курсу хімії: Посібник для вчителя / Н. М.Буринська, Л. П.Величко, Л. А.Липова та ін.; За ред. Н. М.Буринської. Київ: Освіта, 1991. 350 с.
5. Методика навчання хімії / Укл.: Горбатюк Н. М. Умань: Візаві, 2018. 150 с.
6. Методика розв'язування розрахункових задач з хімії / Уклад. Н. М.Горбатюк . Умань : Візаві, 2018. 103 с.
7. Методика розв'язування та практика використання хімічних задач під час викладання хімії / Уклад. К.М. Задорожний. Харків: Основа, 2010.126 с.
8. Очеретенко Л. Ю. Світоглядний потенціал хіміко-біологічних дисциплін. Умань, 2012. 174 с;
9. Савчин М. Хімія : підруч. для 11 кл. закл. заг. серед. Освіти. Київ : Грамота, 2019. 240 с.
10. Попель П. П., Крикля Л. С. Хімія : підруч. для 10 кл. закл. заг. серед. освіти. К. : Академія, 2018. 256 с.

Педагогіки та психології:

1. Педагогічна освіта: теорія і практика: збірник наукових праць. Вип. 3 / МОН України, Кам'янець-Подільський нац. ун-т імені Івана Огієнка, Ін-т педагогіки АПН України ; [редкол.: Байбара Т. М., Вашуленко М. С., Волошина Н. Й. [та ін.]. Кам'янець-Подільський : Медобори-2006, 2009. 539 с.
2. Педагогічна практика / МОН молодь спорту України, Уманський ДПУ імені Павла Тичини ; уклад. М. Т. Мартинюк, О. В. Гнатюк, Т. Л. Годованюк, Н. М. Стеценко. Вид. 3-тє, переробл. та допов. Умань : Жовтий О. О., 2013. 181 с.
3. Мороз І. В., Ярошенко О. Г. Педагогічна практика студентів у загальноосвітніх навчальних закладах: навч. посібник / МОН України ; НПУ імені М. П. Драгоманова. Київ: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2003. 90 с.
4. Шульдик В. І., Шульдик Г. О. Педагогічна практика: навч.-метод. посібник / [рец. О. Г. Ярошенко, А. В. Степанюк, Н. В. Чудаєва]. (Вид. 2-ге, змінене й доповнене). Умань : Жовтий О. О., 2013. 162 с.
5. Шульдик В.І., Шульдик Г.О. Педагогічна практика студентів: навчальний посібник для пед. закладів освіти / МОН України; Уманський ДПУ ім. П. Тичини. Умань : Жовтий, 2009. 161 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Велика бібліотека підручників з хімії хімічного факультету

Київського національного університету імені Тараса Шевченка. URL: <http://library.chem.univ.kiev.ua>

2. Речицький О.Н., Юзбашева Г.С. Факультативні курси для учнів спеціалізованих 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів хімічного та біологічного профілів. Херсон: Айлант, 2006. 168 с. (гриф Міністерства освіти науки). URL: <https://cutt.ly/xMZiQtF>

3. Інформаційно-пошукова система-каталог з електронної літератури: книжки, довідники, словники, енциклопедії, підручники і т. д. URL: <http://ekniga.com.ua>

ДОДАТКИ

Додаток А

Зразок клопотання для проходження практики за вибором бази практики здобувачем вищої освіти

Декану природничо-географічного
факультету Уманського державного
педагогічного університету
імені Павла Тичини

_____ (Ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

директора _____

_____ (назва закладу)

_____ (Ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

КЛОПОТАННЯ

Прошу направити здобувача (ку) вищої освіти _____ курсу, _____ групи природничо-географічного факультету _____ ОПП «Біологія»

(прізвище, ім'я, по батькові)

для проходження виробничої практики з _____ по _____ року на базі

_____ (назва закладу)

у дистанційному / змішаному / очному режимі. У разі оголошення сигналу «Тривога» практиканта спрямуватимуть до облаштованого сховища. *(Необхідне підкреслити)*

Керівництво від бази практики гарантує:

1. Призначити наказом кваліфікованих спеціалістів для безпосереднього керівництва практикою.

2. Створити необхідні умови для виконання здобувачами вищої освіти програм практики, не допускати використання їх на посадах та роботах, що не відповідають програмі практики та майбутній спеціальності.

3. Забезпечити здобувачам вищої освіти умови безпечної роботи на кожному робочому місці. Проводити обов'язкові інструктажі з охорони праці: ввідний та на робочому місці. У разі потреби навчати здобувачів вищої освіти протягом проходження практики безпечних методів праці. Забезпечити спецодягом, запобіжними засобами, лікувально-профілактичним обслуговуванням за нормами, встановленими для штатних працівників.

4. Надати здобувачам вищої освіти і керівникам практики від навчального закладу можливість користуватись лабораторіями, кабінетами, майстернями, бібліотеками, технічною та іншою документацією, необхідною для виконання програми практики.

5. Під час практики здобувачі вищої освіти виконують всі правила внутрішнього розпорядку. Про всі порушення трудової дисципліни, внутрішнього розпорядку та про інші порушення повідомляти заклад вищої освіти.

6. Після закінчення практики дати характеристику (відгук) про кожного здобувача вищої освіти, в котрій відобразити якість підготовленого ним звіту.

7. Практику здобувачі вищої освіти проходять на безоплатній основі.

МП дата

Директор закладу

_____ (Підпис)

_____ (Ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Зразок оформлення щоденника з виробничої практики

Зразок титульного аркуша щоденника

**УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ПАВЛА ТИЧИНИ**

**Природничо-географічний факультет
Кафедра біології та методики її навчання**

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

_____ (вид і назва практики)
здобувач вищої освіти _____
(прізвище, ім'я, по батькові)
Факультет _____
Кафедра _____
Освітній ступінь _____
Освітньо-професійна програма _____
курс, група _____

Характеристика
на роботу здобувача вищої освіти __ курсу __ групи
природничо-географічного факультету
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

(прізвище, ім'я, по батькові здобувача вищої освіти у родовому відмінку)

« ____ » _____ 20__

*Посада керівника практики
від організації*

(Підпис)

(Ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

печатка установи

Необхідно зазначити про:

- рівень теоретичних знань отриманих в університеті;
- наявність практичних навичок самостійного вирішення завдань за програмою практики;
- якості, які продемонстрував здобувач вищої освіти під час проходження практики;
- вміння дотримуватися етичних правил поведінки та вміння співпрацювати у колективі;
- повноту виконання програми;
- загальна оцінку проходження практики.

**Орієнтовна схема написання звіту про проходження виробничої
(педагогічної) практики здобувачами вищої освіти**

ЗВІТ

здобувача вищої освіти _____ курсу _____ факультету
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
про виробничу практику, проведено у _____
з _____ по _____ 20__ р.

Навчальна діяльність

1. Ознайомлення з системою роботи освітнього процесу закладу освіти:
ознайомлення із специфікою діяльності даного закладу освіти;
ознайомлення з системою роботи вчителя хімії;
ознайомлення з системою роботи вчителів, що працюють у класі за яким
закріплено здобувача вищої освіти (відвідування їх уроків);
складання календарно-тематичного плану з хімії (на період проходження
практики) у відповідності з планом роботи вчителя хімії;
знайомство з шкільними кабінетом хімії та його обладнанням;
2. Бесіди з керівництвом щодо організацій освітнього процесу закладу.
3. Відвідування уроків.
4. Проведення уроків хімії згідно розкладу.
5. Вивчення педагогічного досвіду вчителя хімії.

Виховна діяльність

1. Виконання функцій та обов'язків помічника класного керівника,
здійснення позакласної виховної роботи:
складання індивідуального плану виховної роботи з класом у
відповідності з планом роботи класного керівника чи планом роботи закладу
освіти;
організація постійного спілкування з учнями, проведення індивідуальної
роботи з учнями;
підготовка та проведення 2 годин спілкування чи виховних заходів.
2. Організація та проведення позакласного заходу з хімії.

Методична діяльність

1. Вивчення особливостей освітнього процесу у закладі освіти на основі
відвідування уроків вчителів, що працюють у класі за яким закріплено
здобувача вищої освіти, з метою вивчення вимог до учнів, методів організації
пізнавальної діяльності і виховання учнів на уроках
2. Вибір методів, прийомів та засобів здійснення освітнього процесу для

Продовження додатку Г

підготовки та проведення уроків/занять, годин спілкування, позаурочних заходів з хімії.

3. Здійснення аналізу та самоаналізу уроків з хімії.

4. Оформлення списку використаних літературних джерел, що використовував здобувач освіти під час проходження практики.

Науково-дослідницька діяльність

1. Вивчення учнівського колективу, в якому буде працювати практикант (вікових та індивідуальних особливостей учнів, їхніх нахилів та інтересів, рис характеру, взаємовідносин у класі в ході освітнього процесу) шляхом вивчення документації, бесід з учнями, спостереження; здійснення анкетування.

2. Виконання індивідуальних дослідницьких завдань кафедри хімії, екології та методики їх навчання відповідно до теми кваліфікаційної роботи здобувача вищої освіти.

Відомості з охорони праці

1. Нормативні документами, які використовує заклад освіти з охорони праці.

2. Наявність правил з техніки безпеки та журналів обліку бесід з техніки безпеки у кабінеті хімії.

3. Забезпеченість засобами захисту життя та здоров'я учасників освітнього процесу.

Здобувач вищої освіти

підпис

Ім'я ПРІЗВИЩЕ

Методист від кафедри хімії, екології та методики їх навчання

підпис

Ім'я ПРІЗВИЩЕ

Методист від кафедри виховних технологій та педагогічної творчості

підпис

Ім'я ПРІЗВИЩЕ

Груповий керівник

підпис

Ім'я ПРІЗВИЩЕ

.....